

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının "Uygulama Öğretmeni" Kavramına İlişkin Zihinsel İmgeleri

Binnur Yıldırım Hacıbrahimoglu¹

Öz

Bu araştırmanın amacı, mezuniyet aşamasında olan okul öncesi öğretmen adaylarının “tecrübe edilen” ve “idealdeki” uygulama öğretmeni olgularına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgelerini metaforlar aracılığıyla ortaya koymaktır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan “Olgubilim (fenomenoloji)” deseninde yürütülen bu çalışmaya, 2014-2015 eğitim öğretim yılında Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Öğretmenliği programından mezuniyet aşamasında olan 110 okul öncesi öğretmen adayı katılmıştır. Katılımcılardan “tecrübe edilen uygulama öğretmeni” ve “idealdeki uygulama öğretmeni” olmak üzere gerekçeleriyle birlikte toplamda iki adet metafor üretmeleri istenmiştir. Verilerin toplanabilmesi için her öğrenciye “Uygulama öğretmenim... gibiydi; çünkü ... ” ve “Uygulama öğretmenim .... gibi olmalıdır, çünkü...” cümleleri yöneltilmiş ve boşlukların doldurulması istenmiştir. Araştırma bulgularına göre öğretmen adaylarının “tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramıyla ilgili olarak 62 adet metafor ve 10 kategori, “ideallerindeki uygulama öğretmeni” ile ilgili olarak 36 adet metafor ve dokuz kategori oluşturulmuştur. Tecrübe edilen uygulama öğretmenine ilişkin üretilen kategoriler; verimsiz, otorite, üretken, sevgi, korkutucu, tükenmiş, yol gösterici, bilgi kaynağı, değişken ve araştırmacı kategorileridir. Katılımcıların, idealdeki uygulama öğretmenine ilişkin metafor imgeleri üretken, yol gösterici, sevgi, bilgi kaynağı, kişisel gelişim kaynağı, enerji dolu, model, otorite ve eğlendirici kategorilerini temsil etmektedir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının tecrübe edilen uygulama öğretmenine ilişkin olumsuz ve öğretmen merkezli metaforlar

¹ Yard.Doç.Dr., Giresun Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, binnury@gmail.com

ürettikleri, ideallerindeki uygulama öğretmenine ilişkin ise olumlu, öğrenci merkezli metaforlar ürettikleri tespit edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmen yetiştiren kurumlar tarafından okul uygulamalarında görev alacak uygulama öğretmenlerinin seçiminde daha özenli davranılması gerektiği önerilmektedir.

***Anahtar Sözcükler:** Okul öncesi öğretmen adayı, uygulama öğretmeni, öğretmenlik uygulaması, metafor*

Prospective Early Childhood Teachers' Mental Images about the Concepts of "Supervising Teacher"

Abstract

The purpose of this study is to examine prospective early childhood teachers' mental images related to the concepts of their experienced "supervising teacher" and their ideal "supervising teacher" image through metaphors. Participants were 110 prospective teacher majoring in the Department of Early Childhood Education at Giresun University, Faculty of Education during the 2014-2015 academic year. They were asked to produce totally two metaphors about their experienced and their ideal "supervising teacher" image. The research data were collected by asking the participants to complete the statement "For me the supervising teacher was like...because..." and "For me the supervising teacher is like...because...". As a result of the study, it was found that 62 valid metaphors and 10 categories reflected their experienced supervising teacher. In the study, 36 valid metaphors and 9 categories reflected their ideal supervising teacher. Based on their common characteristics, the categories of their experienced supervising teacher are unproductive, authority, productive, a place of love, scary, exhausted, guide, a source of knowledge, inconsistent and researcher. The categories of their ideal supervising teacher are productive, guide, a place of love, a source of knowledge, a source of personal development, to be full of energy, model, authority and funny. The metaphors produced by prospective teacher included positive and negative perceptions. At the end of the study, it appears that while participants produced negative and teacher-centered metaphors to reflect their supervising teachers experiences, they developed positive and student-centered metaphors to reflect their ideal supervising teachers. According to these results, it can be said that the supervising teachers must be chosen more attentively by institution being trained teacher.

Keywords: *Prospective early childhood teacher, supervising teacher, practicum, metaphor*

Giriş

Öğretmen, eğitim sürecinde önemli bir öge olarak yer almaktadır. Türkiye’de son yıllarda hızlı bir ilerleme gösteren okul öncesi eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde fiziksel ortam, materyal ve program okul öncesi eğitim hizmetlerinden beklenen yararın sağlanması, bu programları uygulayacak öğretmenlerin nicelik ve nitelik yönünden yeterli olmaları ile ilişkilendirilmektedir (Yaşar, 2002). Bu noktada öğretmen yetiştirme niteliği ön plana çıkmaktadır. Özellikle öğretmenlik uygulaması mesleğe başlamadan önce öğretmen yetiştirme en önemli basamaklarından biridir. Okul öncesi öğretmen adayları eğitimleri sırasında belli bir süreyi uygulama yaparak ve uygulama öğretmenleriyle etkileşimde bulunarak geçirmektedir. Öğretmen yetiştiren kurumlarda mesleğe başlamadan önce yürütülen uygulama çalışmaları, uygulama öğretmenin öğretmen adaylarına yapacağı mesleki ve eğitimsel katkı açısından öğretmen adayları için önemli bir süreç olarak görülmektedir. Bu nedenle 1998 yılında eğitim fakültelerinin yeniden yapılanması ile birlikte okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması dersleri öğretmen adaylarının fakülte-okul işbirliği çerçevesinde okullarda yaptıkları son çalışma olarak eğitim programının bir parçası olduğu belirtilmektedir (Kavcar, Sılay, Çakır ve Aygün, 1999).

Öğretmenlik uygulaması dersi, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine hazırlanabilmeleri için okullarda öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmalarına olanak sağlayan bir derstir (Çiçek ve İnce, 2005). Bu ders bir akademik yıl boyunca öğretmen adayına öğretmenlik mesleğine etkin biçimde katılma fırsatı sağlamaktadır (Çiçek ve İnce, 2005). Öğretmen adaylarının son sınıfta aldıkları uygulama dersinde, öğretmen adayı her hafta bir günlük plan hazırlama, hazırlanan planları uygulama, yapılan uygulamaların öğretmen, öğretim elemanı ve öğrenciler tarafından değerlendirilmesi, bu değerlendirmeler doğrultusunda gerekli düzeltmelerin yapılarak yeniden uygulanması ve tüm etkinlikleri içeren bir portfolyonun hazırlanması çalışmaları yer almaktadır (Yüksek Öğretim Kurumu, 2007). Öğretmenlik uygulamasında önemli görevler üstlenen “Uygulama öğretmeni” ise uygulama okulunda görevli, öğretmenlik formasyonuna sahip, alanında deneyimli öğretmenler arasından seçilen, öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanmasında rehberlik ve danışmanlık yapan sınıf veya ders öğretmeni (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012) olarak tanımlanmaktadır. Uygulama öğretmeni, öğretmen adayına sınıf içi uygulamalar ve eğitim programı ile ilgili pratik bilgiler sağlamaktadır (McNamara, 1995). Edwards ve Collisons’a göre (1996), etkin bir uygulama

öğretmeninde bulunması gereken beceriler; öğretmen adayını dinleme, öğretmen adayına öğretim ve sınıf yönetimi becerilerinde örnek olma, kendi uygulamasına ilişkin çözümlenme ve tartışmalar yapma, öğretmen adayını gözlemleyerek öneriler sunma, öğretmen adayının öğrenciler için belirlediği kazanımlar üzerinde tartışma, öğretmen adayına, öğretmenlik uygulaması yaparken destek olma, gözlem sırasında ve sonrasında öğretmen adayını cesaretlendirici bir tutum içerisinde olma, öğretmen adayını kendini değerlendirmeye özendirme, öğretmen adayına yapıcı eleştiriler sunma olarak tanımlanmaktadır.

Öğretmenlik uygulaması ile ilgili yapılan çalışmalar (Aksu ve Demirtaş, 2006; Aydın, Selçuk ve Yeşilyurt, 2007; Becit, Kurt ve Kabakçı, 2009; Çeliköz ve Kayılı, 2010; Karaca ve Aral, 2011; Seçer, Özmen, 2008; Sılay ve Gök, 2004; Yeşil ve Çalışkan, 2006) uygulama derslerinde olumlu ve olumsuz durumlar yaşandığını ortaya koymaktadır. Seçer, Çeliköz ve Kayılı (2010) okul öncesi öğretmenliği bölümü okul deneyimi ve öğretmenlik uygulaması derslerini yürüten üniversite öğretim elemanları, öğretmen adayları, rehber öğretmenler ve uygulama koordinatörleri olmak üzere tüm paydaşların süreçte karşılaştıkları sorunları inceledikleri çalışmalarında okul öncesi öğretmen adaylarının okul uygulamalarında kendilerine yardımcı personel gibi davranılması en fazla yaşadıkları sorun olarak tespit edilmiştir. Bu nedenle uygulama derslerinin daha verimli ve etkili bir düzeye getirilmesi için uygulama öğretmenlerine yönelik algıların bilinmesi sürece katkı sağlama açısından önemli görülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucu öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni kavramına ilişkin algılarının ortaya konmasında yararlanılabilecek en güçlü zihinsel araçlar, öğretmen adaylarının bu kavramla ilgili oluşturacakları metaforlar olarak tespit edilmiştir.

Metafor kavramı, yüksek düzeyde soyut ve karmaşık bir olgunun anlaşılmasında ve açıklanmasında işe koşulan güçlü zihinsel bir model (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006) ya da bir yerden başka bir yere götürmek yani bir kavram, olgu veya olayın benzetilerek açıklanması (Oxford ve diğerleri, 1998) olarak tanımlanmaktadır. Lakoff ve Johnson (2005) metaforların dünyayı anlamak, açıklamak, yeniden kurmak ve örgütlemek amacıyla bireyin keşfettiği dilsel araçlar olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle metaforlar, bireylerin kendi gerçeklerini nasıl kurdukları ve çevrelerini algılamalarında yardımcı olacağını açıklamışlardır. Saban'ın (2009) belirttiği gibi metaforlar olgu ve problemlerin net bir şekilde ortaya konulmasında önemli rol oynayarak düşüncelerin özetlenmesinde yardımcı olmaktadır.

Alan yazın incelemesinde okul öncesi eğitim alanında uluslararası düzeyde yürütülen iki metafor çalışması (Sumsion, 2002; Sumsion, 2003) yer almaktadır. Sumsion (2002) ve Sumsion (2003) çalışmaları, bir okul öncesi öğretmen adayının öğretmenlik eğitimi sürecine ilişkin profesyonel gelişimini inceleyen olgubilim vaka inceleme çalışması şeklinde yürütülmüştür. Araştırmacı, her iki çalışmasında öğretmenlik mesleğine başlamadan önce öğretmen adayının eğitim sürecini dönemler halinde ele alarak metafor ve çizimlerden yararlanmıştır. Türkiye’de ise son yıllarda farklı alanlarda metaforlara dayalı araştırmalarda artış gözlenmektedir. Ancak özellikle okul öncesi alanında yapılan metafor çalışmalarının her birinin farklı konularda yürütüldüğü (Kara, 2014; Kuyucu, Şahin ve Kapıcıoğlu, 2013; Neslitürk, Çakmak ve Asar, 2014; Soydemir, 2011; Şenel ve Arslan, 2014; Tok, 2015; Uysal, Burçak, Tepetaş ve Akman, 2014; Yılmaz, Ergin, Kaynak ve Köksal, 2014; Zembat, Tunçeli ve Akşin, 2015) bu nedenle çalışmaların genellenebilecek düzeyde yeterli olmadığı ve gereksinim olan konular üzerine çalışmalara ihtiyaç olduğu görülmektedir. Ancak yürütülen araştırmalarda oluşturulan metaforlar, araştırmacılara duruma ilişkin bir düşünce ve bilgi sunarak ve ilgili konuya yönelik neler yapılması gerektiği yönünde öngörüler sağlamaktadır. Benzer şekilde öğretmenlerin mesleki algı ve tutumlarının öğrencilerle geçirecekleri yaşantıları doğrudan etkileyen önemli faktörler arasında yer aldığı göz önünde bulundurulduğunda öğretmen adaylarının “uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin algılarının belirlenmesi ile okul öncesi uygulama çalışmalarına katkı sağlayacak önemli bilgiler elde edileceği öngörülmektedir.

Öğretmenlik uygulamasında uygulama öğretmenin önemli bir boyut olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla bu noktada öğretmen adaylarının uygulama öğretmenine yönelik algılarının önemi açığa çıkmaktadır. Öğretmen adaylarının okullarda, öğretmenlerle ve çocuklarla kurdukları iletişimleri, öğretmenlik mesleğine ilişkin duygu ve düşüncelerini etkileyerek öğretmen adayları mesleğe yönelik olumlu ya da olumsuz tutum sergileyebilecekleri belirtilmektedir. Bu nedenle, öğretmen adaylarının olumsuz deneyimler yaşamamalarını ve öğretmenlik mesleğine hazırlanabilmelerini sağlayacak eğitim ortamlarının düzenlenmesi önemli görülmektedir (Hassard, 1999; Akt. Oğuz, 2004). Öğretmenlik uygulamasında edinilen deneyimler, görüşler ve algılar bu süreçteki aksayan ya da eksik yönleri açığa çıkarmakta yardımcı olmaktadır. Uygulama derslerinin öğretmen adayının yetiştirilmesine getirdiği katkı göz önünde bulundurulduğunda uygulama öğretmenine ilişkin algıların belirlenerek uygulama öğretmenin seçimi ve uygulama etkinlikleri süreci konusunda gerekli önlemlerin alınması önem taşımaktadır. Bu açıdan yaklaşıldığında okul öncesi öğretmen

adaylarının öğretmenlik uygulamaları kapsamında uygulama öğretmenine ilişkin tecrübelerini nasıl algıladıklarını ve uygulama öğretmenin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerinin neler olduğunu belirlemek okul öncesi öğretmenlik uygulaması çalışmalarının etkili ve yararlı biçimde yürütülmesine ve tüm öğretmen eğitimi alanına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yukarıdaki bilgiler ışığında bu araştırmanın temel amacı, mezuniyet aşamasındaki okul öncesi öğretmen adaylarının “tecrübe edilen” ve “idealdeki” uygulama öğretmeni olgularına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgelerini metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının tecrübe edilen ve idealdeki uygulama öğretmenine ilişkin sahip oldukları metaforlar nelerdir?
2. Bu metaforlar ortak özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler altında toplanmaktadır?

Yöntem

Desen

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan “Olgubilim (fenomenoloji)” deseninde yürütülmüştür. Olgubilim deseninde, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara odaklanarak, belli bir olguya ilişkin bireysel algıların, bakış açıların ortaya çıkarılması ve yorumlanması amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmada çalışma grubu olarak seçilen katılımcılar kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Kolay ulaşılabilir durum örnekleme, araştırmacıya hız ve pratiklik kazandırması nedeniyle araştırmacıya yakın olan ve erişilmesi kolay olan bir durumu seçme imkanı tanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu çalışmada da araştırmacı okul öncesi öğretmenliği son sınıf öğrencileri ile birlikte yürüttüğü bir dersin sorumlusu olması nedeniyle kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Araştırmaya 2014-2015

eğitim-öğretim yılı bahar yarısında Okul Öncesi Öğretmenliği örgün öğretim programında mezuniyet aşamasında olan 88 kadın ve 22 erkek olmak üzere toplam 110 öğrenci katılmıştır. Bu araştırmada yer alan öğretmen adaylarının yaş ortalaması 21,92'dir.

Verilerin Toplanması

Bir olgubilim araştırması olan bu çalışmada, araştırmaya katılan öğretmen adaylarının uygulama öğretmeni kavramına ilişkin sahip oldukları algıları ortaya çıkarmak için öğrencilerin her birinden tecrübe edilen ve idealdeki "uygulama öğretmeni" imgesi için toplamda iki adet metafor üretmeleri istenmiştir. Öğretmen adaylarının sahip oldukları uygulama öğretmeni imgesini yazmaları için katılımcılardan "Uygulama öğretmenim... gibiydi, çünkü..." ve "Uygulama öğretmeni... gibi olmalıdır, çünkü..." cümlesini tamamlamaları istenmiştir. Bu amaç doğrultusunda her öğrenciye, bu ifadelerin yazılı olduğu boş bir kağıt verildi ve onlardan bu ifadeleri kullanarak düşüncelerini dile getirmeleri istendi. Araştırmada çünkü kavramına yer verilerek, katılımcılardan kendi benzetmeleri için sebep veya mantıksal dayanak üretmeleri istendi. Öğrencilere dağıtılan sayfada ayrıca öğrencilerin cinsiyetine ilişkin bilgi etmek amacıyla bir adet kapalı uçlu soru yer almıştır. Öğretmen adaylarına, kendi metafor imgelerini geliştirmek için yaklaşık 30 dakika civarında bir süre verildi ve onlardan bu süre zarfında uygulama öğretmeni olgusuna ilişkin düşüncelerini belirtmeleri istenmiştir. Araştırma verilerinin 2014-2015 eğitim- öğretim yılı bahar döneminde toplandığı bu çalışmada, Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü ve İlköğretim Bölüm Başkanlığından araştırma onay izni alındıktan sonra öğrencilerin çoğunluğunun katıldığı ders saatlerinde gönüllülük esasına dayalı olarak uygulama yapılmıştır. Verilerin toplanılması aşamasında, araştırmacı tarafından her sınıfta daha önceden hazırlanmış olan bir bilgilendirme konuşması yapılmıştır. Metafor kavramı hatırlatılarak, öğrencilere günlük hayattan metafor kullanımına ilişkin örnekler verilmiştir. Daha sonra öğrencilere uygulama hakkında bilgi verilerek öğrencilere bu araştırmaya katılımın gönüllülük esasına göre olduğu, katılmak istemeyenlerin öğrencilerin dağıtılan formları doldurmak zorunda olmadıkları açıklanmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının tamamladıkları bu ifadelerin yer aldığı kağıtlar, belgeniteliğinde olup araştırmanın birincil veri kaynağı olarak kullanılmıştır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada başlangıçta 110 öğretmen adayından metafor yazması istenmiştir. Ancak öğretmen adaylarının “tecrübe edilen uygulama öğretmeni” imgesi kapsamında 87 katılımcının, “idealdeki uygulama öğretmeni” kapsamında 73 katılımcının geliştirdiği metaforlar, bu araştırma için bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Geriye kalan öğretmen adaylarının kağıtları bu araştırmanın kapsamı dışında bırakılmıştır, araştırma kapsamı dışında bırakılmasına ilişkin gerekçeler “Aşama 2” bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. Öğretmen adaylarının geliştirdikleri metaforların analiz edilme ve yorumlanma süreci “içerik analizi” yoluyla aşağıdaki beş aşama ile gerçekleştirilmiştir. Bu aşamalar şunlardır: a) adlandırma (kodlama) aşaması b) tasnif etme (eleme ve ayıklama) aşaması c) kategori geliştirme aşaması d) geçerlik ve güvenilirliği sağlama aşaması e) verileri bilgisayar ortamına aktarma aşaması.

Aşama 1: Adlandırma aşaması: Bu aşamada öğretmen adayları tarafından üretilen metaforların alfabetik sıraya göre geçici bir listesi yapıldı. Bu amaç doğrultusunda katılımcıların ifadelerinde belli bir metaforun belirgin bir şekilde dile getirilip getirilmediği incelenmiştir. Katılımcılar tarafından üretilen metaforlar kodlanmış (cadı, bitki vb.) ve herhangi bir metaforun tanımlanmadığı kağıtlar “metafor” yok şeklinde (elenmek üzere) işaretlenmiştir.

Aşama 2: Tasnif etme (eleme ve ayıklama) aşaması: Katılımcıların ortaya koymuş oldukları metaforlar bu aşamada gözden geçirilerek parçalarına tek tek ayrıştırılmış, daha sonra ise diğer metaforlarla olan benzer ve ortak özellikleri bakımından gruplandırılmıştır. Gruplandırma yapılırken alan yazında belirtildiği üzere (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006) metaforların konusu, kaynağı ve metaforların konusu ile kaynağı arasındaki ilişkiler dikkate alınarak yapılmıştır. Daha öncede belirtildiği gibi öğretmen adaylarının bir kısmı geçerli metafor üretmemiştir. Bu nedenle sadece herhangi bir metafor kaynağını içermeyen kâğıtlar, belli bir metafor belirtmesine rağmen metafor için herhangi bir gerekçenin sunulmadığı, birden fazla kategoriye ait özellikleri içeren metaforlar ve “uygulama öğretmeni” kavramının daha iyi anlaşılmasına herhangi bir katkısı olmayan metaforlar “zayıf yapılı metafor” olarak (Saban, Koçbeker ve Saban, 2006) tanımlandığı için araştırma kapsamında yer almamıştır. Bu araştırmada elenen metafor imgelerine ilişkin “Uygulama öğretmenim (umursamaz, ezik, gayet tatlı, pasif, çok cana yakın, uyumlu, eski zamandan kalma vb.) gibiydi.”, “Uygulama öğretmenim (eğlenceli, öğretmen, tatlı dilli, büyük şehirde sakin bir...gibi, olduğu, bilgili,

sevecen vb.) gibi olmalıdır.”, “Uygulama öğretmeni elma şekeri gibiydi, çünkü gerektiğinde uyarıyor, gerektiğinde seviyor. Uygulama öğretmeni melek gibi olmalıdır, çünkü çocuklar günahsız bir masum”, “Uygulama öğretmeni dikkate alan ve mesleğine önem veren gibi olmalıdır, çünkü biz onlara hizmet etmek için gitmiyoruz.”, “Uygulama öğretmeni karınca gibi olmalıdır, çünkü geleceğin temellerinin atılmaya başlandığı ilk yer orasıdır.” gibi örnekler verilebilir. Bu örneklerde görüldüğü gibi öğretmen adayları tarafından ideal öğretmen tanımlamaları yer verildiği, metafor konusu, metafor kaynağı belirtilmiş olmasına rağmen uygulama öğretmeni kavramını açıklamadığı ve gerekçelerin sunulmadığı tespit edilmiştir.

Aşama 3. Kategori geliştirme aşaması: Bu aşamada öğretmen adayları tarafından ortaya konulan geçerli metaforlar tekrar alfabetik sıraya göre dizilmiş ve “uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin sahip oldukları ortak özellikler bakımından her bir kavram için oluşturulan “örnek metafor listesi” temel alınarak gözden geçirilmiştir. Katılımcılar tarafından üretilen her metafor imgesi, metaforun konusu, metaforun kaynağı, metaforun konusu ile kaynağı arasındaki ilişki bakımından analiz edilmiştir. Daha sonra “tecrübe edilen uygulama öğretmeni” ve “idealdeki uygulama öğretmeni” kavramlarına ilişkin sahip oldukları anlam bakımından analiz edilerek, her bir kavram için kavramsal kategoriler oluşturulmuştur. Ayrıca, her bir metafor imgesini hangi katılımcının ürettiğine ilişkin kişisel bilgiler, metafor imgesinin hemen sonunda parantez içerisinde (ÖA-12) şeklinde kodlanarak belirtilmiştir. Parantez içindeki “ÖA” öğretmen adayı ifadesini, belirtilen sayı ise öğretmen adayının analiz işlemindeki sıra numarasını temsil etmektedir. Ayrıca, çalışma içerisinde yer alan “E” ve “K” harfleri ise öğrencilerin cinsiyetlerini belirtmek için kullanılmıştır (“E” erkek öğrenciler ve “K” kadın öğrenciler).

Aşama 4. Geçerlik ve güvenilirlik aşaması: Çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarının “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” ve “İdeallerindeki uygulama öğretmeni” kavramlarına ilişkin üretmiş oldukları metaforların araştırmacı tarafından oluşturulan kategorileri temsil etme durumlarını incelemek için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Araştırmanın geçerliliğini sağlamak amacıyla veri analiz süreci detaylandırılmış ve araştırma raporlaştırılırken katılımcı ifadelerinden doğrudan alıntılara yer verilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. Bunun için metafor konusunda daha önce çalışma yapan bir öğretim üyesine “uygulama öğretmeni” kavramı ile ilgili a) örnek metafor imgelerinin alfabetik sıraya göre dizili olduğu bir liste b) kavramsal kategorilerin adlarının ve özelliklerinin yer aldığı bir liste

verilmiştir. Uzmandan, araştırmacılar tarafından derlenen örnek metafor imgelerini yine araştırmacılar tarafından geliştirilen kavramsal kategorilerle eşleştirme yapması istenmiştir. Daha sonra, uzmanın yaptığı eşleştirme araştırmacıların eşleştirmesi ile karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalarda “ görüş birliği” ve “görüş ayrılığı” sayıları tespit edilmiştir. Bunun için Miles ve Huberman’ın (1994) formülü ($\text{Güvenirlik} = \frac{\text{görüş birliği}}{[\text{görüş birliği} + \text{görüş ayrılığı}] \times 100}$) kullanılmıştır (Saban, 2009). Miles ve Huberman’ın (1994) nitel çalışmalarda en az %70 düzeyinde güvenilirlik yüzdesi tespit edilmesi gerektiği belirtilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu araştırmaya özgü olarak gerçekleştirilen güvenilirlik çalışmasında % 90 oranında bir uzlaşma sağlanmıştır. Bu sonuç araştırmada istenilen güvenilirlik yüzdesine ulaşıldığını göstermektedir.

Aşama 5. Verileri bilgisayar ortamına aktarma aşaması: “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kategorisinde 62 adet metafor, 10 adet kavramsal kategori, “İdeallerindeki uygulama öğretmeni” kategorisinde 36 adet metaforun ve dokuz adet kavramsal kategorilerin belirlenmesinden sonra veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bu işlemten sonra her iki uygulama öğretmeni metafor imgesini ve kategorisini temsil eden katılımcı sayıları (f) ve yüzde (%) değerleri hesaplanmıştır.

Bulgular

Okul öncesi öğretmen adaylarının “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” ve “İdealdeki uygulama öğretmeni” kavramlarına ilişkin sahip oldukları algıların metaforlar aracılığı ile belirlenmesi amacıyla yapılan bu çalışmada öğretmen adaylarının uygulama öğretmenine ilişkin oluşturdukları metaforlar ve bu metaforların yer aldığı kategoriler tablolar halinde bu bölümde sunulmuştur.

Bu araştırmada 110 okul öncesi öğretmen adayının görüşü alınmış, ancak “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kategorisinde 23 öğretmen adayının, “İdeallerindeki uygulama öğretmeni” kategorisinde 37 öğretmen adayının ifadesi geçersiz sayılmıştır.

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; araştırmaya katılan öğretmen adaylarının “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramıyla ilgili olarak 62 adet, “İdeallerindeki uygulama öğretmeni” ile ilgili olarak “36” adet sundukları metafor geçerli kabul edilmiştir. Daha sonra

bu metaforlar, metaforun konusu ve kaynağı arasındaki ilişki göz önüne alınarak kategorilere ayrılmıştır. Buna göre, “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramı için 10, “İdealdeki uygulama öğretmeni” kavramı için ise dokuz farklı kavramsal kategori oluşturulmuştur.

1. Tecrübe Edilen Uygulama Öğretmenini Yansıtan Metafor İmgeleri

Okul öncesi öğretmeni adayları “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin olarak toplam 62 adet metafor üretmiştir. Öğretmen adaylarının “tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforlar incelendiğinde en çok tekrarlanan metaforlar, “arı” ve “anne” metaforlarıdır. Bu kategoride 48 adet metafor birer katılımcı tarafından üretilmiştir. Öğretmen adaylarının üretmiş oldukları 62 metaforun 23 tanesi insan, 23 tanesi cansız varlık, 11 tanesi hayvan ve 5 tanesi bitki ile ilişkilendirilmiştir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin oluşturdukları metafor imgeleri metaforların özelliklerine ve öğretmen adaylarının yaptıkları açıklamalara göre 10 kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler ve onları temsil eden metaforlar şunlardır: (1) “Otorite” (*baba, cumhurbaşkanı, diktatör, istihbarat örgütü, kılıç, komutan, padişah, trafik polisi, yaşlı teyze, yemek şefi, yönetici*), (2) “Korkutucu” (*buzdolabı, cadı, duvar, düdüklü, korkuluk*), (3) “Sevgi” (*adam, anne, arkadaş, çiçek, şefkat abidesi, şeker*), (4) “Üretken” (*arı, güneş, işleyen demir, karınca, öğrenci, palyaço, ressam, senarist*) (5) “Bilgi kaynağı” (*matematik öğretmeni, sınıf öğretmeni*), (6) “Araştırmacı” (*istihbarat örgütü*), (7) “Tükenmiş” (*ihtiyar, çam ağacı, çınar ağacı, ağustos böceği, robot, muşmula*), (8) “Yol Gösterici” (*melek, pusula, teleskop*), (9) “Değişken” (*depresyon, angry birds*), (10) “Verimsiz” (*koala, kukla, etkisiz eleman, süs bitkisi, yedek oyuncu, duvar, panda, kedi, korkuluk, kaplumbağa, taş, boş defter, boş çuval, boş levha, boş konuşan, insan, parazit, aşçı, papağan, pire, sivrisinek, buz*). Oluşturulan kavramsal kategorilerin frekans ve yüzde değerleri Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1

Tecrübe Edilen Uygulama Öğretmenine İlişkin Üretilen Metafor Kategorileri

Kategori adı	Tecrübe edilen uygulama öğretmenini yansıtan metafor imgeleri	Metafor sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Otorite	Baba (1K), Cumhurbaşkanı (1K), Diktatör (1K), İstihbarat örgütü (2K), Kılıç (1E), Komutan (1K), Padişah (3K), Trafik Polisi (1K), Yaşlı teyze (1E), Yemek Şefi (1K), Yönetici (1E, 1K)	11	15	17, 24
Korkutucu	Buzdolabı (1K), Cadı (2K), Duvar (1K), Düdük (1K), Korkuluk (2K)	5	7	8, 05
Sevgi	Adam (1E), Anne (2E, 3K), Arkadaş (1K), Çiçek (1K), Şefkat Abidesi (1E), Şeker (1E,1K)	6	11	12, 64
Üretken	Arı (2E, 3K), Güneş (3K), İşleyen Demir (1E), Karınca (1E, 1K), Öğrenci (1E), Palyaço (1K), Ressam (1K), Senarist (1K)	8	15	17, 24
Bilgi kaynağı	Matematik Öğretmeni (2K), Sınıf Öğretmeni (1K)	2	3	3, 45
Araştırmacı	İstihbarat örgütü (1K)	1	1	1,15
Tükenmiş	Ağustos Böceği (1K), Çam Ağacı (1E), Çınar Ağacı (1K), İhtiyar (1E), Muşmula (1K), Robot (1K)	6	6	6, 90
Yol gösterici	Melek (3K), Pusula (1K), Teleskop (1K)	3	5	5, 75
Değişken	Angry birds (1K), Deprem (1K)	2	2	2, 30
Verimsiz	Aşçı (1K), Boş Çuval (1K), Boş Defter (1K), Boş Konuşan İnsan (1K), Boş Levha (1K), Buz (1K), Duvar (1K), Etkisiz eleman (1K), Kaplumbağa (1K), Kedi (1K), Korkuluk (1K), Koala (1K), Kukla (1K), Panda (1K), Papağan (1K), Parazit (1K), Pire (1E), Sivrisinek (1K), Süs bitkisi (2K), Taş (1K), Yedek Oyuncu (1K)	21	22	25, 28

Tablo 1 incelendiğinde tecrübe edilen uygulama öğretmenine ilişkin “Verimsiz” kategorisinin öğretmen adayları (% 25.28) tarafından en fazla ifade edilen metafor kategorisi olduğu görülmektedir. Bu kategoriye öğretmen adayları tarafından ifade edilen metafor sayısına göre sırasıyla *Otorite* (% 17.24), *Üretken* (% 17.24), *Sevgi* (% 12.64), *Korkutucu* (%8.05), *Tükenmiş* (% 6.90), *Yol Gösterici* (% 5.75), *Bilgi Kaynağı* (% 3.45), *Değişken* (% 2.30) ve *Araştırmacı* (% 1.15) kategorileri izlemektedir. Tablo 1’de görüldüğü üzere “*istihbarat örgütü*” metaforu otorite ve araştırmacı kategorisinde, “*korkuluk*” metaforu ise verimsiz ve korkutucu kategorisi olmak üzere iki ayrı kategoride yer almıştır. Ayrıca “Tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kısmında dokuz metafor sadece erkek öğretmen adayları, 49 metafor

kadın öğretmen adayları, geriye kalan dört metafor ise hem erkek hem kadın öğretmen adayları tarafından üretilmiştir.

Kategori 1. Otorite figürü olarak uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi toplamda 15 katılımcı ve 11 metafor temsil etmektedir. Bu kategoriyi “*baba, cumhurbaşkanı, diktatör, istihbarat örgütü, kılıç, komutan, padişah, trafik polisi, yaşlı teyze, yemek şefi, yönetici*” metaforları oluşturmaktadır. Bu bölümde yer alan metaforlar, ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında öğretmen adayları tarafından uygulama öğretmeni disiplini ve her şeyi kontrol etme otoritesine sahip şekilde vurguladıkları için “*otorite*” kategorisinde değerlendirilmiştir. “*Otorite uygulama öğretmeni*” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları “*Uygulama öğretmenim komutan gibiydi, çünkü sanki asker yetiştirir gibi sert disiplin anlayışı var (ÖA-2).*”, “*Uygulama öğretmenim trafik polisi gibiydi, çünkü her şey kontrolü altında ve kuralına göre olmalıydı (ÖA-90).*”, “*Uygulama öğretmenim diktatör gibiydi, çünkü her istediğinin yapılmasını isteyip, emirler veriyor (ÖA-101).*”, “*Uygulama öğretmenim padişah gibiydi, çünkü beni uzaktan yönetiyordu (ÖA-28), Kendi oturur, çocuklara sert davranırdı (ÖA-82).*”, “*Uygulama öğretmenim yemek şefi gibiydi, çünkü neyin nasıl yapılacağını hep o söylüyor, yönetiyor (ÖA-77).*” örnek gösterilebilir.

Kategori 2. Korkutucu uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi toplamda yedi katılımcı ve beş metafor temsil etmektedir. Bu kategoriyi “*buzdolabı, cadı, duvar, düdüğü, korkuluk*” oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının metafor ifadeleri “*Uygulama öğretmenim korkuluk gibiydi, çünkü sürekli çocukları tehdit ediyor, müdahale ediyordu (ÖA-106).*”, “*Uygulama öğretmenim cadı gibiydi, çünkü çocukları tartaklıyor (ÖA-22).*”, “*Uygulama öğretmenimcadı gibiydi, çocuklara bağırarak ve kızarak etkinlik yaptırıyor (ÖA-61).*” “*Uygulama öğretmenim düdüğü gibiydi, çünkü sürekli bağırıyor ve çocuklar çok korkuyor (ÖA-29).*”, “*Uygulama öğretmenim buzdolabı gibiydi, çünkü yüzü hep asıktı, soğuktu. Günaydın demeye bile korkuyordum (ÖA- 91)*” şeklinde örneklendirilmiştir. Korkutucu kategorisini oluşturan metaforların ortak özellikleri incelendiğinde öğretmen adayları uygulama öğretmeni çocuklara korku ve tehdit edici söz ve davranışlar sergileyen biri olarak ifade etmişlerdir.

Kategori 3. Sevgi figürü olarak uygulama öğretmeni: Öğretmen adaylarından elde edilen bulgulara göre bu kategoriyi 11 katılımcı olmak üzere altı metafor oluşturmaktadır. Sevgi kategorisinde “adam, anne, arkadaş, çiçek, şefkat abidesi, şeker” metaforları yer almıştır. Öğretmen adaylarınca ifade edilmiş olan metaforlar ve bu metaforlara ilişkin açıklamalar şu şekilde örneklendirilebilir; “Uygulama öğretmenim şeker gibiydi, çünkü beni sevgi dolu ve anlayışla karşılayabiliyor (ÖA-12).”, “Hiç bağırmadan sevgiyle yaklaşarak empati kurarak çocuklar ile çalışıyor (ÖA-85).”, “Uygulama öğretmenim anne gibiydi, çünkü çocuklara karşı çok duygusaldır ve hepsini sevgiyle sahiplenmiş durumdadır (ÖA-23).”, “Çocukları kendi çocukları gibi seviyor ve eğitimi ona göre iyi kalitede yapıyor (ÖA-60).”, “Bütün çocuklar onun çocuğuymuş gibi davranıyor (ÖA-65).”, “Bana karşı çok samimi, sevgi ve içten davranıyor. ÖA-66).”, “Uygulama öğretmenim şefkat abidesi gibiydi, çünkü çocukları bir anne sevgisiyle seviyor. (ÖA- 58).”, “Uygulama öğretmenim adam gibiydi, çünkü mesleğine kendini vererek sevgiyle yapıyor (ÖA-64).” Bu kategorideki ifadeler incelendiğinde öğretmen adaylarının öğretmen kavramını başta anne olmak üzere bireylerin yaşamlarında sevgi, hoşgörü ve içtenliği yansıtan imgelere benzettikleri tespit edilmiştir.

Kategori 4. Üretken uygulama öğretmeni: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından elde edilen bulgulara göre “Üretken uygulama öğretmeni” adı altında oluşturulan kategoride 15 katılımcı ve sekiz metafor bulunmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan metaforlar “öğrenci, işleyen demir, ressam, senarist, palyaço, güneş, arı ve karınca” sözcükleridir. Öğretmen adaylarının vermiş oldukları ifade örnekleri “Uygulama öğretmenim çalışkan bir öğrenci gibiydi, çünkü sınıfta öğrenciler için gerekli çoğu çalışmalarını yapmakta (ÖA-55).”, “Uygulama öğretmenim bir işleyen demir gibiydi gibiydi, çünkü bir dakika yerinde durmuyor ve gerekenleri yapıyor (ÖA-59).”, “Uygulama öğretmenim ressam gibiydi, çünkü güzel, verimli insanlar yetiştirmeye çalışıyordu (ÖA-74).”, “Uygulama öğretmenim senarist gibiydi, çünkü yaratıcılıkta çok iyiydi (ÖA-78).”, “Uygulama öğretmenim palyaço gibiydi, çünkü çok renkli, çalışkan, kıpır kıpır biriydi (ÖA-92).”, “Uygulama öğretmenim arı gibiydi, çünkü çok çalışkandı (ÖA-102).”, “Uygulama öğretmenim güneş gibiydi, çünkü çocukları her açıdan geliştirmeyi amaçlayan, çabalayan onların geleceğini aydınlatacak olan bir güneş. Harika bir öğretmen (ÖA-7).” şeklinde özetlenebilir.

Öğretmen adaylarının üretken figür kategorisinde oluşturdukları ifadeler, uygulama öğretmenin öğrencileri için çaba gösterdiği, farklı, verimli ve yaratıcı çalışmalar yürüttüğü yönünde açıklanmaktadır.

Kategori 5. Bilgi kaynağı uygulama öğretmeni: Beşinci kategori olan “*Bilgi kaynağı uygulama öğretmeni*” kategorisi “*matematik öğretmeni*” ve “*sınıf öğretmeni*” olmak üzere iki farklı metaforun ortak noktasından hareketle ortaya çıkmıştır. Bilgi kaynaklı uygulama öğretmeni kategorisinde, üç katılımcı ve iki metafor yer almaktadır. Bu kategoride yer alan “*matematik öğretmeni*” ve “*sınıf öğretmeni*” metaforlarına ilişkin örnekler şu şekildedir; “*Uygulama öğretmenim matematik öğretmeni gibiydi, çünkü günün yarısından fazlasını matematiğe ayırdığı için (ÖA-95).*”, “*Uygulama öğretmenim matematik öğretmeni gibiydi, çünkü matematik etkinliklerine çok önem verir, sürekli ilkokul öğrencisi gibi kalem, kağıtla tahtada toplama çıkarma işlemi yapar (ÖA-96).*”, “*Uygulama öğretmenim sınıf öğretmeni gibiydi, çünkü çocuklara gereğinden fazla bildiğin akademik ders işliyor (ÖA-97).*”

Bu kategoride yer alan görüşler incelendiğinde öğretmen adayları imgeleri ile tecrübe edilen uygulama öğretmenin okul öncesi eğitim ortamında akademik çalışmalara daha çok ağırlık verdiğini açıklamaktadır. Ayrıca elde edilen metafor açıklamaları incelendiğinde “*bilgi kaynaklı*” kategorisinde yer alan uygulama öğretmenlerinin bilgi sağlama yollarının erken çocukluk dönemi yaklaşım ve öğretim yöntemlerine uygun olmadığı sonucuna ulaşılabilir.

Kategori 6. Araştırmacı uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi bir öğretmen adayı belirterek bir metafor (*istihbarat örgütü*) temsil etmektedir. Bu metafor katılımcının tecrübe ettiği uygulama öğretmenini yansıtmaktadır. Bu kategoriyi oluşturan metaforun temel özelliği uygulama öğretmenine ilişkin sorgulayıcı ve araştırmacı bir özelliğinin ortaya konmasıdır. Öğretmen adayının belirttiği metafor ve açıklaması şu şekildedir: “*Uygulama öğretmenim istihbarat örgütü gibiydi, çünkü araştırmadığı öğrenmediği hiçbir şey kalmadı, alanla ilgili sürekli bir şeyler araştırırdı (ÖA-71).*”

Kategori 7. Tükenmiş uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi toplamda altı katılımcı ve altı metafor (*ağustos böceği, çam ağacı, çınar ağacı, ihtiyar, muşmula, robot*) temsil etmektedir. Bu kategoride yer alan metaforlar, ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında,

uygulama öğretmenlerinin mesleki yorgunluk ve tükenmişliğe sahip bir yapıya sahip oldukları vurgulandığı için “tükenmiş uygulama öğretmeni” kategorisinde değerlendirilmiştir. “Tükenmiş uygulama öğretmeni” kategorisinde yer alan metafor ifadeleri şu şekildedir: “Uygulama öğretmenim ihtiyar gibiydi, çünkü bitmiş tükenmiş yorulmuş bir halde (ÖA-1).”, “Uygulama öğretmenim yaşlı bir çam ağacı gibiydi, çünkü uzun süre görev yapmış ama işlevselliğini yitirmiş (ÖA-25).”, “Uygulama öğretmenim çınar ağacı gibiydi, çünkü yaşından dolayı yorgun ve eğlencesiz ama deneyimleri çınar ağacı gibi bir şeyler biliyor ama uygulayamıyor (ÖA-48).”, “Uygulama öğretmenim muşmula gibiydi, çünkü çok suratsız gülmüyor hep mutsuz, hiçbir şeyi zevk alarak yapmıyor (ÖA-40).”, “Uygulama öğretmenim ağustos böceği gibiydi, çünkü her şeyi boş vermiş vaziyetteydi (ÖA- 79).”, “Uygulama öğretmenim robot gibiydi, çünkü 42 yıllık öğretmen ve çok yaşlı, isteksiz, sürekli yorgun ve hala eski yöntemleri uyguluyor (ÖA-38).”

Kategori 8. Yol gösterici uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi toplamda dokuz katılımcı ve beş metafor temsil etmektedir. Bu metaforlar “melek, pusula, teleskop” olarak belirtilmiştir. “Yol gösterici uygulama öğretmeni” kategorisinde yer alan metafor ifadelerinden bazıları şöyledir: “Uygulama öğretmenim melek gibiydi, çünkü her zaman anlayışlı ve bana karşı eğitici ve öğreticiydi (ÖA-35).”, “Uygulama öğretmenim teleskop gibiydi, çünkü daha şimdi den çocukların yeteneklerini tespit ederek geleceğini görerek çalıştırıyor (ÖA-86).”, “Uygulama öğretmenim pusula gibiydi, çünkü bana mesleğimle ilgili yol gösterdi (ÖA-51).”

Bu kategoride yer alan metaforlar, ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, uygulama öğretmeni hem öğrenciler hem de öğretmen adayları için rehber rolü üstlendiği, öğrenme-öğretmen sürecinde rehberlik ederek öğrenmeyi kolaylaştırdığı ve öğretmen adaylarına olumlu bir rol model olarak vurgulandığı için “yol gösterici uygulama öğretmeni” kategorisinde değerlendirilmiştir.

Kategori 9. Değişken uygulama öğretmeni: “Değişken uygulama öğretmeni” kategorisinde iki katılımcı ve iki adet metafor bulunmaktadır. Bu metaforlar ve frekansları “deprem (1)” ve “angry birds (1)” şeklindedir. Öğretmen adaylarının metafor ifadeleri “Uygulama öğretmenim deprem gibiydi, çünkü bir anda gel git yaşar (ÖA-4).”, “Uygulama öğretmenim angry birds gibiydi, çünkü ne zaman ne yapacağı belli değil. Çok düzensiz nerde ne yapacağını, nasıl davranacağını kestiremiyorum (ÖA- 52).” şeklinde belirtilmiştir.

Bu kategoride yer alan metaforlar, ortak özellikleri ve benzetme yönleri dikkate alındığında, öğretmen adayları tarafından uygulama öğretmeni, net olmayan, kestirilemeyen tutum ve davranışlar sergileyen özelliklerde tanımlanmıştır.

Kategori 10. Verimsiz uygulama öğretmeni: Öğretmen adaylarının ifadeleri sonucunda bu kategoriyi toplam 22 katılımcı ve 21 metafor temsil etmektedir. Bu kategoride yer alan metaforlar “aşçı, boş çuval, boş defter, boş konuşan insan, boş levha, buz, duvar, etkisiz eleman, kaplumbağa, kedi, korkuluk, koala, kukla, panda, papağan, parazit, pire, sivrisinek, süs bitkisi, taş, yedek oyuncu” olarak belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının bu kategorideki metafor ifadelerine ilişkin örnekler şu şekildedir: “Uygulama öğretmenim kukla gibiydi, çünkü konuşmuyor hiçbir şey yapmıyor (ÖA-10).”, “Uygulama öğretmenim etkisiz eleman gibiydi, çünkü etkinlik sırasında sadece oturuyor (ÖA- 36).”, “Uygulama öğretmenim süs bitkisi gibiydi, çünkü 42 yıllık öğretmen ve çok yaşlı, durağan ve hala eski yöntemleri uyguluyor (ÖA- 38).”, “Uygulama öğretmenim yedek oyuncu gibiydi, çünkü hiçbir şeye karışmıyor sadece uzaktan izliyor (ÖA- 42).”, “Uygulama öğretmenim duvar gibiydi. Çünkü çok donuk, ifadesiz, tepkisiz soğuk bir insan (ÖA- 7).”, “Uygulama öğretmenim panda gibiydi, çünkü görünüşü vardı, uyur gezer performansındaydı bir yerken bir otururken sadece fark ediyorsunuz (ÖA- 88).”, “Uygulama öğretmenim kedi gibiydi, çünkü çok sessiz ve pasif birisi (ÖA- 11).”, “Uygulama öğretmenim korkuluk gibiydi, çünkü sınıfta çocuklara etkinlik yaptırmıyor, sadece sınıfta duruyor. (ÖA-14).”, “Uygulama öğretmenim kaplumbağa gibiydi, çünkü çok yavaş hareket ediyor ve koca bir gün boş geçiyor (ÖA-93).”, “Uygulama öğretmenim boş bir çuval gibiydi, çünkü onu ayakta tutacak bilgi ve donanımına sahip değil (ÖA-43).”, “Uygulama öğretmenim parazit gibiydi, çünkü sürekli stajyerlerden geçiniyor (ÖA-6).”, “Uygulama öğretmenim aşçı gibiydi, çünkü benimle olan konuşmalarının çoğu yemek tarifleri oluyordu (ÖA-44).”, “Uygulama öğretmenim sivrisinek gibiydi, çünkü çocuklara boş boş bir şeyler anlatıp duruyordu. Çocukların görmeye, duymaya ihtiyacı var (ÖA- 72).”

Araştırmaya katılan öğretmen adayları tarafından en fazla metafor üretilen kategori olumsuz imgeler içeren “verimsiz uygulama öğretmeni” kategorisi olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların örnek ifadeleri incelendiğinde mezuniyet aşamasında olan okul öncesi öğretmen adaylarının tecrübe ettikleri uygulama öğretmenine ilişkin sınıf içerisinde tembel, pasif, eğitici, öğretici ve üretken olmayan özellikler ile ilişkilendirdikleri dikkat çekmektedir.

2. İdealdeki Uygulama Öğretmenini Yansıtan Metafor İmgeleri

Okul öncesi öğretmen adayları idealdeki uygulama öğretmeni kavramına ilişkin olarak toplam 73 katılımcı (59 kadın, 13 erkek) 36 adet metafor üretmiştir. Öğretmen adayları tarafından “İdealdeki uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin en çok tekrarlanan metaforlar, “arı”, “rehber”, “güneş” ve “anne” metaforları olarak tespit edilmiştir. Bu kategoride 27 adet metafor birer katılımcı tarafından üretilmiştir. Öğretmen adaylarının ürettiği 36 metaforun 19 tanesi cansız varlık, 11 tanesi insan, üç tanesi hayvan ve üç tanesi bitki ile ilişkilendirilmiştir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının “İdealdeki uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin oluşturdukları metafor imgeleri, metaforların özelliklerine ve öğretmen adayların yaptıkları açıklamalara göre dokuz kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler ve onları temsil eden metaforlar şunlardır: (1) “Otorite” (*lider, yönetici*), (2) “Sevgi” (*anne, bahar, çiçek, gökkuşağı, güneş, ihlamur, melek, pamuk şekeri, yastık*), (3) “Bilgi kaynağı” (*ayna, bilge, güneş, ışık, kitap, mum, şirin baba*), (4) “Üretken” (*ağaç, arı, bukalemun, dolu defter, II. Abdülhamit, karınca*), (5) “Yol gösterici” (*anahtar, fener, kızılây, rehber, yol haritası, yoldaş*), (6) “Kişisel gelişim kaynağı” (*anne*), (7) “Eğlendirici” (*şarkı*), (8) “Enerji dolu” (*pil, sporcu, zıpkın*), (9) “Model” (*arkadaş, aktör, simülâtör*). Oluşturulan kavramsal kategorilerin frekans ve yüzde değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

İdealdeki Uygulama Öğretmenine İlişkin Üretilen Metafor Kategorileri

Kategori adı	İdealdeki uygulama öğretmenini yansıtan metafor imgeleri	Metafor sayısı	f	%
Otorite	Lider (1K), Yönetici (1K)	2	2	2.74
Sevgi	Anne (1E), Bahar (1K), Çiçek (1K), Gökkuşağı (1K), Güneş (3K), İhlamur (1K), Melek (1K, 1E), Pamuk Şekeri (1K, 1E), Yastık (1K)	9	13	17.71
Bilgi Kaynağı	Ayna (1K), Bilge (1K), Güneş (4K), Işık (2K), Kitap (1K), Mum (1K), Şirin Baba (1K)	7	11	14.92
Üretken	Ağaç (2K, 1E), Arı (10K, 2E), Bukalemun (1E), Dolu Defter (1K), II. Abdülhamit (1E), Karınca (2K)	6	20	27.22
Yol gösterici	Anahtar (1K), Fener (1E), Kızılây (1E), Rehber (9K), Yol Haritası (1E), Yoldaş (1K)	6	14	19.64
Kişisel gelişim	Anne (5K, 1E)	1	6	8.20

Kategori adı	İdealdeki uygulama öğretmenini yansıtan metafor imgeleri	Metafor sayısı	f	%
kaynağı				
Eğlendirici	Şarkı (1K)	1	1	1.37
Enerji dolu	Pil (1K), Sporcu (1K), Zıpkın (1K)	3	3	4.10
Model	Arkadaş (1E), Aktör (1K), Simülör (1K)	3	3	4.10

Tablo 2 incelendiğinde idealdeki uygulama öğretmenine ilişkin “*Üretken*” kategorisinin öğretmen adayları (% 27.22) tarafından en fazla ifade edilen metafor kategorisi olduğu görülmektedir. Bu kategoriyi öğretmen adayları tarafından ifade edilen metafor sayısına göre sırasıyla *Yol gösterici* (% 19.64), *Sevgi* (% 17.71), *Bilgi kaynağı* (% 14.92), *Kişisel gelişim kaynağı* (% 8.20), *Enerji dolu* (% 4.10), *Model* (% 4.10), *Otorite* (%2.74) ve *Eğlendirici* (% 1.37) kategorileri izlemektedir. Tablo 2’de görüldüğü üzere “*anne*” metaforu sevgi ve kişisel gelişim kaynağı kategorisi, “*güneş*” metaforu ise sevgi ve bilgi kaynağı kategorisi olmak üzere iki ayrı kategoride yer almıştır. Ayrıca “İdealdeki uygulama öğretmeni” kısmında yedi metafor sadece erkek öğretmen adayı, 24 metafor kadın öğretmen adayları, geriye kalan beş metafor ise hem erkek hem kadın öğretmen adayları tarafından üretilmiştir.

Kategori 1. Otorite figürü olarak uygulama öğretmeni: Araştırmada bu kategoriyi iki katılımcı ve iki metafor temsil etmektedir. Araştırmaya katılan iki katılımcı “*yönetici*” ve “*lider*” olmak üzere iki metafor belirtmiştir. Otorite figürü kategorisinde yer alan öğretmen adayları ifadelerinde “*Uygulama öğretmeni yönetici gibi olmalıdır, çünkü çocukları yönetmede başarılı olmalıdır (ÖA-57)*”, “*Uygulama öğretmeni lider gibi olmalıdır, çünkü sınıfa hakim olmalıdır (ÖA- 68)*.” sözlerini belirtmişlerdir. Okul öncesi öğretmen adaylarından alınan yanıtlar incelendiğinde, öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçleri boyunca öğrencilerine liderlik yapan, sınıfına hakim önemli kişiler olarak görüldüğü dikkat çekmektedir.

Kategori 2. Sevgi figürü olarak uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi 13 katılımcı ve dokuz metafor temsil etmektedir. “Sevgi” kategorisinde yer alan metafor ifadeleri “*anne, çiçek, bahar, pamuk şekeri, ıhlamur, yastık, güneş, melek ve gökkuşağı*” olarak belirlenmiştir. Metaforlar incelendiğinde okul öncesi öğretmen adaylarının idealdeki uygulama öğretmeni içerisinde sevgi ve mutluluk barındıran imgelere benzettikleri görülmektedir. Örneğin, öğretmen adayları “*Uygulama öğretmeni anne gibi olmalıdır, çünkü çocukları sevmeli, onlara sevgisini göstermelidir (ÖA-105)*”, “*Uygulama öğretmeni çiçek gibi olmalıdır, çünkü*

nazik anlayışlı ve sevecen olmalıdır (ÖA-27)”, “Uygulama öğretmeni bahar gibi olmalıdır, çünkü çocukların en çok güler yüze ve sevgiye ihtiyacı var (ÖA-40).” “Uygulama öğretmeni yastık gibi olmalıdır, çünkü çocuklara şefkatle, sevgiyle yaklaşmalıdır (ÖA-99).” “Uygulama öğretmeni pamuk şekeri gibi olmalıdır, çünkü görünce şeker yemiş gibi yüzümüzde mutluluk ve tebessüm bırakmalıdır (ÖA-90).”, “Uygulama öğretmeni ıhlamur gibi olmalıdır, çünkü hem çocukların içini sevgiyle ısıtıp fayda sağlamalıdır (ÖA-98).” şeklindeki ifadeleri ile uygulama öğretmenlerinin öğrencilerine sevgi ile yaklaşmaları gerektiğini vurgulamışlardır.

Kategori 3. Bilgi kaynağı uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi 11 katılımcı ve yedi metafor temsil etmektedir. “Bilgi kaynağı” kategorisinde yer alan metafor ifadeleri “*güneş, mum, bilge, ışık, kitap, ayna, şirin baba*” olarak belirlenmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu ifadeler şu şekilde örneklendirilebilir;

“Uygulama öğretmeni mum gibi olmalıdır, çünkü öğrencileri bilgisiyle aydınlatmalı kendi ışığıyla (ÖA-11)”, “Uygulama öğretmeni güneş gibi olmalıdır, çünkü sınıftaki öğrencileri bilgisiyle aydınlatmalıdır (ÖA-24).”, “Uygulama öğretmeni ışık gibi olmalıdır, çünkü bana bilgi vermelidir (ÖA-28).”, “Uygulama öğretmeni kitap gibi olmalıdır, çünkü her sayfası öğrenciyi aydınlatmalıdır (ÖA-43).”, “Uygulama öğretmeni ayna gibi olmalıdır, çünkü bildiğini stajyere anlatmalı ve kenara çekilip izlememeli (ÖA-35).” Öğretmen kavramına ilişkin en belirgin özellik olan bilgi kaynağı, öğretmen adayları tarafından imgeler halinde dile getirilmiştir.

Kategori 4. Yol gösterici uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi toplamda 14 katılımcı ve altı metafor temsil etmektedir. Öğretmen adaylarının idealdeki uygulama öğretmenini yansıtan metafor imgeleri “*kızılay, yol haritası, rehber, fener, yoldaş, anahtar*” kavramlarından oluşmaktadır. Öğretmen adaylarının yanıtları incelendiğinde bir öğretmen adayı “*Uygulama öğretmeni kıızılay gibi olmalıdır, çünkü karşılık beklemeden hep yardımcı olmalı (ÖA-70).*” şeklinde görüş belirtmiştir. Bir diğer öğretmen adayı ise “*Uygulama öğretmeni yol haritası gibi olmalıdır, çünkü biz öğretmen adaylarına yol göstermelidir, yönlendirmelidir (ÖA-1).*” ifadesi ile öğretmenlik mesleği sürecinde uygulama öğretmenin yol gösterici özelliğini vurgulamıştır.

Öğretmen adaylarının yol gösterici uygulama öğretmeni kategorisinde en çok tekrarlanan metafor “*rehber*” olarak tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının bu metafora ilişkin ifadeleri

“Uygulama öğretmeni rehber gibi olmalıdır, çünkü öğrencileri her konuda yönlendirmeli (ÖA-15).”, “Uygulama öğretmeni rehber gibi olmalıdır, çünkü stajyerlere örnek teşkil etmeli, onları çocuklarla ilgili bilgilendirmeli, yardımcı olmalıdır (ÖA-46).”, “Uygulama öğretmeni rehber gibi olmalıdır, çünkü yol göstermesi gerekir, yetersiz kalınan durumlarda (ÖA- 42).”, “Uygulama öğretmeni rehber gibi olmalıdır, çünkü anlayışlı, sabırlı bir şekilde yol göstermesi gerekir (ÖA-71).” örneklendirilebilir.

Kategori 5. Kişisel gelişim kaynağı uygulama öğretmeni: Bu kategoriye ilişkin olarak altı öğretmen adayı bir metafor (*anne*) ifade etmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu yanıtlardan bazıları şu şekilde örneklendirilebilir; “Uygulama öğretmeni anne gibi olmalıdır, çünkü hayata dair her şeyi çocuğa bir anne gibi öğretmelidir (ÖA-20)”, “...çünkü çocuğa okulu anne gibi sevdirmeli (ÖA-88).”, “...çünkü kendi çocukların misali öğrencilerine de öyle davranmalıdır (ÖA-55).”, “...çünkü bizi eksiklerimizle yargılamak yerine bir anne yaptığı gibi iyisini öğrenmemize yardım etmeli (ÖA-89).” Okul öncesi öğretmen adaylarının uygulama öğretmenine ilişkin benzetmeleri en yakınlarındaki kişi ile ilişkilendirerek uygulama öğretmenlerinin hem öğretmen adaylarının hem de çocukların ruhsal gelişimlerdeki önemine değinmişlerdir.

Kategori 6. Üretken uygulama öğretmeni: Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda oluşturulan bu ketagoride 20 katılımcı ve altı metafor (*ağaç, dolu defter, II. Abdülhamit, arı, karınca, bukalemun*) metafor bulunmaktadır. Öğretmen adaylarının ifadeleri incelendiğinde “Uygulama öğretmeni ağaç gibi olmalıdır, çünkü her zaman meyve vermelidir (ÖA-19).”, “Uygulama öğretmeni dolu bir defter gibi olmalıdır, çünkü her an herşey yaratabilmeli, düşünebilmelidir (ÖA-18).”, “Uygulama öğretmeni II. Abdülhamit gibi olmalıdır, çünkü zeki çalışkan ve geleceği düşünmeli (ÖA-50).” , “Uygulama öğretmeni karınca gibi olmalıdır, çünkü çalışkan olmalıdır (ÖA-93).” örnekleri görülmektedir.

Öğretmen adaylarının bu ketagoride en çok “arı” metaforuna ilişkin görüş belirttiği tespit edilmiştir. Öğretmen adayları “Uygulama öğretmeni arı gibi olmalıdır, çünkü devamlı çocukları petek yapmaya teşvik etmeli (ÖA-56), çünkü sürekli üretmeli, problem çözmeye yardımcı olmalıdır (ÖA-74), çünkü yaratıcı ve üretici olmalıdır (ÖA-81), çünkü her an her şeye yetebilmeli yetişebilmeli, tek yönlü olmamalı, açık görüşlü olmalı (ÖA-88).” şeklinde ifadelerde bulunmuşlardır.

Kategori 7. Enerji dolu uygulama öğretmeni: Bu kategoriyi temsil eden üç katılımcı ve üç (*pil, zıpkın, sporcu*) metafor bulunmaktadır. Öğretmen adayları ifadelerinde “*Uygulama öğretmen pil gibi olmalıdır, çünkü saat beşe kadar dinç olmalı (ÖA- 63).*”, “*Uygulama öğretmen zıpkın gibi olmalıdır, çünkü enerjisinden çocuklar ve biz etkileniriz. (ÖA-8).*” ve “*Uygulama öğretmen sporcu olmalıdır, çünkü çocuklarla baş etmek için bol bol enerjiye ihtiyaç var (ÖA-5).*” sözlerini belirtmiştir. Bu kategoride yer alan öğretmen adaylarının ifadeleri incelendiğinde okul öncesi öğretmenlerinin görevlerini gerçekleştirirken dinç ve enerji dolu olmaları gerektiğini ifade etmişlerdir.

Kategori 8. Model figürü olarak uygulama öğretmeni: Araştırmada yer alan üç öğretmen adayı, uygulama öğretmenine ilişkin “*simülatör, aktör, arkadaş*” metaforlarını üretmiş, metaforların özellikleri ve açıklamaları doğrultusunda model kategorisi altında birleştirilmiştir. Öğretmen adaylarından biri uygulama öğretmenini simülatöre benzeterek “*Gerçekte öğretmenliği nasıl yapacağımızı sözleri ve davranışları ile bize göstermeli (ÖA-44)*” açıklamasında bulunmuştur. Diğer iki öğretmen adayının görüşleri ise “*Uygulama öğretmeni aktör gibi olmalıdır, çünkü çocuklar onun her hareketini model alacak (ÖA-72).*”, “*Uygulama öğretmeni arkadaş gibi olmalıdır, çünkü çocuklarla birlikte oyun oynamalı, onlarla birlikte etkinlikler yapmalı yani model olmalıdır (ÖA- 16).*” şeklinde olmuştur. Öğretmen adayları bu görüşleri ile uygulama öğretmenin öğrenciler için eğitim hayatları için birer rol model olduğu yönünde görüş bildirdikleri dikkati çekmektedir.

Kategori 9: Eğlendirici olarak uygulama öğretmeni: Bu kategoride bir öğretmen adayı ve bir metafor (*şarkı*) bulunmaktadır. Öğretmen adayı “*Uygulama öğretmeni şarkı gibi olmalıdır, çünkü eğlenerek öğretmeli ve kalıcı olmalı (ÖA-61).*” ifadesinde bulunmuştur. Öğretmen adayı, bir okul öncesi öğretmenin öğrenim sürecini daha eğlenceli hale getirerek kalıcı öğrenmeler sağlaması gerektiğini ifade etmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının tecrübe edilen ve idealdeki uygulama öğretmenine ilişkin ürettikleri metafor imgeleri ve oluşturulan kategoriler ortak özellikler bakımından Tablo 3’te özetlenmiştir.

Tablo 3

Uygulama Öğretmenine İlişkin Üretilen Metafor İmgeleri

Kategori adı	Tecrübe edilen uygulama öğretmenini yansıtan metafor imgeleri	İdealdeki uygulama öğretmenini yansıtan metafor imgeleri
Otorite	baba, cumhurbaşkanı, diktatör istihbarat örgütü, kılıç, komutan, padişah, trafik polisi, yaşlı teyze, yemek şefi, yönetici	lider, yönetici
Sevgi	adam, anne, arkadaş, çiçek, şefkat abidesi, şeker	anne, bahar, çiçek, gökkuşağı, güneş, ıhlamur, melek, pamuk şekeri, yastık
Bilgi kaynağı	matematik öğretmeni, sınıf öğretmeni	ayna, bilge, güneş, ışık, kitap, mum, şirin baba
Üretken	arı, güneş, işleyen demir, karınca, öğrenci, palyaço, ressam, senarist	ağaç, arı, bukalemun, dolu defter, II. Abdülhamit, karınca
Yol gösterici	melek, pusula, teleskop	anahtar, fener, kızılây, rehber, yol haritası, yoldaş
Araştırmacı	istihbarat örgütü	----
Eğlendirici	----	şarkı
Kişisel gelişim kaynağı	----	anne
Enerji dolu	----	pil, sporcu, zıpkın
Model	----	arkadaş, aktör, simülatör
Korkutucu	buzdolabı, cadı, duvar, düdük, korkuluk	----
Tükenmiş	ağustos böceği, çam ağacı, çınar ağacı, ihtiyar, muşmula, robot	----
Değişken	angry birds, deprem	----
Verimsiz	aşçı, boş çuval, boş defter, boş konuşan insan, boş levha, buz, duvar, etkisiz eleman, kaplumbağa, kedi, korkuluk, koala, kukla, panda, papağan, parazit, pire, sivrisinek, süs bitkisi, taş, yedek oyuncu	----

Tablo 3'te görüldüğü üzere, öğretmen adaylarının tecrübe edilen ve idealdeki uygulama öğretmenine ilişkin "otorite, sevgi, bilgi kaynağı, üretken, yol gösterici" olmak üzere beş ortak kategori tespit edilmiştir. Bu kategorilerin dışında tecrübe edilen uygulama öğretmeni için "araştırmacı" kategorisi ve olumsuz özellikler barındıran "korkutucu, tükenmiş, değişken, verimsiz" kategorileri yer almaktadır. İdealdeki uygulama öğretmeni kapsamında ise "eğlendirici, kişisel gelişim kaynağı, enerji dolu, model" olmak üzere dört farklı kategori tespit edilmiştir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu çalışmada, okul öncesi öğretmen adaylarının tecrübe edilen ve idealdeki uygulama öğretmeni olgusuna ilişkin ürettikleri metaforlar incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda elde edilen araştırma bulgularına dayanılarak önemli görülen noktalara değinilecektir.

Bu çalışmada ilk olarak, öğretmen adayları tarafından uygulama öğretmeni kavramı, geniş metaforik bir algı ile algılandığı tespit edilmiştir. Okul öncesi öğretmen adayları uygulama öğretmeni kavramını açıklarken “*anne, çiçek, melek, ışık*” gibi bilinen metaforların yanı sıra “*yedek oyuncu, şirin baba, ihlamur, teleskop*” gibi farklı metafor imgeleri de ifade etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bu bulgu, “uygulama öğretmeni” kavramının bilinen bir ya da birkaç metaforla açıklanamayacağını göstermektedir. Alan yazında yürütülmüş diğer metafor çalışmaları da (Aydın ve Pehlivan, 2010; Cerit, 2008; Çelikten, 2006; Patchen ve Crawford, 2011; Saban, 2004; Saban, 2009) metaforlar aracılığıyla öğretmen kavramına yüklenen anlamların fazla yapıda olması, bu çalışmadaki bulgularla örtüşmektedir. Bu durum öğretmen adaylarının uygulama öğretmenleri ile yaşadıkları deneyimlere göre değiştiği yönünde değerlendirilmektedir.

Bu çalışmada öğretmen adaylarının “tecrübe edilen uygulama öğretmeni” kavramına ilişkin ifadeleri analiz edildiğinde ürettikleri metaforlardan toplam on adet kavramsal kategori oluşturulmuştur. Öğretmen adayları tecrübe ettikleri uygulama öğretmenini yansıtmak amacıyla farklı metaforlar kullanmışlardır. Bu kategorilerdeki metaforların öğretmen adayları tarafından ortaya koyuluş şekline göre en fazla ifade edilenin “*Verimsiz*” kategorisinde yer aldığı görülmüştür. Bu kategoriyi sırasıyla “*otorite*”, “*üretken*”, “*sevgi*”, “*korkutucu*”, “*tükenmiş*”, “*yol gösterici*”, “*bilgi kaynağı*”, “*değişken*” ve “*araştırmacı*” kategorileri izlemektedir. “Verimsiz” kategorisi metaforlarını üreten katılımcılar uygulama öğretmenin, hem sınıf içerisindeki hem de öğretmen adaylarına yeterince yararlı olamadığı görüşündedirler. Başka bir deyişle öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersi kapsamında uygulama sınıflarındaki okul öncesi öğretmenlerinin kendilerinden beklenen eğitim-öğretim sürecini tam olarak yerine getirmediğini düşünmektedirler. Alanyazında okul öncesi eğitim alanında uygulama öğretmenine ilişkin yapılmış bir metafor çalışması bulunmamakla birlikte okul deneyimi ve uygulama dersleri kapsamında yürütülen araştırmalardan Seçer, Çeliköz ve Kayılı (2010) okul öncesi öğretmen adaylarının okul uygulamaları derslerinde en fazla belirttikleri sorunun öğretmenlerin öğretmen adaylarına

karşı olumsuz tutum sergilemeleri, ders dışı beklentiler içerisine girmeleri, onları okullarda yardımcı eleman olarak görmeleri ve kendilerine yeterli düzeyde rehberlik etmemeleri olarak belirtilmiştir. Uygulama öğretmenin verimsiz olarak algılanması okul öncesi eğitim alan uygulamalarına ilişkin istenmeyen bir sonuç ortaya çıkarmaktadır. Araştırma sonuçları alan yazındaki bir diğer araştırma bulgusu (Yıldırım, Ünal ve Çelik, 2011) ile de benzerlik göstermektedir. Yıldırım, Ünal ve Çelik'in (2011) çalışmasında öğretmen metaforunun hem olumlu yönde (fedakar, çalışkan, aydınlatıcı, biçimlendirici ve lider) davranış gösteren kişiler olarak algılandıkları, hem de olumsuz yönde (yetersiz, verimsiz, ucuz işgücü, tekdüze, tutarsız, tembel, saldırgan ve ezik) davranış gösteren kişiler olarak algılandıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Yıldırım, Ünal ve Çelik (2011) okul yöneticileri tarafından öğretmenler her türlü güçlülere rağmen özveri ile hiçbir karşılık beklemeden çalışan, aydınlatıcı, biçimlendirici liderler olarak görülmekle birlikte yetersiz, verimsiz ve tembel olarak temsil edildiği sonucu elde edilmiştir. Bu çalışmada uygulama öğretmenin öğretmen adayları tarafından en çok "verimsiz" kategorisi altında algılanması arzu edilen bir durum değildir. Uygulama öğretmene ilişkin olumsuz algıların ortaya konması uygulamaların etkin biçimde yürütülmediği şeklinde de yorumlanabilir. Metafor çalışmaları ile öğretmenlik uygulama sürecinde yaşanan deneyimler ile problemler belirlenerek uygulamalara yönelik iyileştirme çalışmaları yapılabilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ideallerindeki uygulama öğretmeni ifadeleri analiz edildiğinde ürettikleri metaforlardan toplam dokuz adet kavramsal kategori oluşturulmuştur. Bu kategorilerdeki metaforların öğretmen adayları tarafından ortaya koyuluş şekline göre en fazla ifade edileni "üretken" kategorisinde yer almıştır. Bu kategoriyi sırasıyla "yol gösterici" "sevgi", "bilgi kaynağı", "kişisel gelişim kaynağı", "enerji dolu", "model", "otorite" ve "eğlendirici" kategorileri izlemektedir. "Üretken" kategorisi metaforlarını üreten katılımcılar uygulama öğretmenin çalışkan, istekli ve yaratıcı olması yönünde özellikler barındıran kişi olarak algılanmasıyla açıklanabilir. Öğretmen kavramına ilişkin yürütülen benzer çalışmalar (Aydın ve Pehlivan, 2010; Cerit, 2008; Koç, 2014; Saban, 2006; Yıldırım, Ünal ve Çelik, 2011) araştırmanın bulgusunu desteklemektedir. Üretken kategorisi tecrübe edilen uygulama öğretmeni kısmında da öğretmen adayları tarafından belirtilen kategoriler arasındadır. Nitekim öğretmen adaylarının ideallerindeki uygulama öğretmene ilişkin belirttikleri "üretken" kategorisi Okul Öncesi Öğretmenliği Özel Alan Yeterlikleri (MEB, 2004) içeriğinde de yer almaktadır. Bir okul öncesi öğretmenin yaratıcılık ve estetik yeterlik kapsamında araştırma-keşfetme, alternatif çözüm yolları üretme, özgün ürünler

oluşturma ve estetik farkındalığa sahip olması beklenen beceriler arasında yer almaktadır. Bu bağlamda değerlendirildiğinde uygulama öğretmeninden beklenen özelliklerin, bir okul öncesi öğretmeninde olması gereken özellikler ile örtüştüğü söylenebilir.

Bu araştırma bulgularına göre, her iki uygulama öğretmeni kavramı ilişkin “*otorite*”, “*yol gösterici*”, “*sevgi*”, “*bilgi kaynağı*”, “*üretken*” kategorisi elde edilmiştir. “*Otorite*” ve “*Yol gösterici*” kategorisi öğretmen adayları ile yürütülen diğer metafor çalışmalarında (Cerit, 2008; Koç, 2014; Mahlios ve Maxson, 1998; Oxford ve diğerleri, 1998; Saban, 2011; Seferoğlu, Korkmazgil ve Ölçü, 2009; Tunçeli ve Şahan, 2013; Yılmaz, Göçen ve Yılmaz, 2013) öğretmen kavramına ilişkin oluşturulan kategoriler arasında sıklıkla yer almaktadır. Bu durum öğretmen adaylarının, uygulama öğretmenlerini öğrencilere hem mesleki hem de etkinlikler anlamında onlara alternatif çözümler gösteren ve onları yönlendiren bir kişi olarak gördükleri şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca öğretmenlik uygulaması kapsamında uygulama öğretmeninden öğretmen adayı ile birlikte etkinliklerin yürütülmesini sağlamak ve bu süreçte öğretmen adayına rehberlik ederek, etkinlikleri gözlemlemesi ve denetlemesi beklenmektedir (MEB, 2012). Dolayısıyla araştırmadan elde edilen sonuçların gerek uygulama öğretmeninin görev ve sorumlulukları gerekse yukarıda değinilen çalışmaların sonucu ile örtüştüğü söylenebilir.

Bu araştırmada okul öncesi öğretmen adayları tarafından geliştirilen uygulama öğretmeni imgeleri hem olumlu hem de olumsuz özellikler ile açıklanmıştır. Öğretmen adayları açıklamalarında özellikle tecrübe ettikleri uygulama öğretmenine ilişkin olumsuz ifadeler yer vermiştir. Uygulama öğretmenine ilişkin olumsuz açıklamalar taşıyan korkutucu, verimsiz, değişken, verimsiz ve otorite kategorileri öğretmen adaylarının uygulama süreçlerinin de etkin yürütülmediğine ilişkin yorumlanabilir. Kiraz (2003) geliştirdiği uygulama öğretmeni yeterlik ölçeği çalışmasında uygulama öğretmeni olacak bireylerin uygulama süreci konusunda bilgi sahibi olan, öğretmen adaylarının sahip olduğu akademik bilgiye saygılı, kişiler arası iletişimde becerili, dönüt verme sürecinde etkin ve meslekî gelişime açık olan bireylerden seçilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Kiraz (2003) uygulama öğretmenlerinin seçiminin, üzerinde önemle durulması gereken bir konu olduğunu vurgulayarak çalışmada okullarda uygulama öğretmenlerinin seçiminin bir ölçüt aranmaksızın yapıldığını dile getirmiştir. Uygulama öğretmenine yönelik olumsuz algıların olması bağlantılı olarak uygulama çalışmalarının da olumsuz ve etkili yürütülmediği anlamına gelebileceği için öğretmenlik uygulama faaliyetleri için de arzu edilmeyen bir

sonucunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda olumlu ve olumsuz algıları içeren araştırma sonuçlarını genelleştirebilmek için farklı örneklemeler ve yöntemlerden yararlanmak yararlı ve doğru olacaktır.

Araştırma bulgularından yola çıkıldığında, öğretmen adaylarınca ortaya konulan metaforlar sonucunda uygulama öğretmenlerine yönelik olumsuz algıların giderilerek olumlu tutum geliştirilebilmesi için öğretmenlik uygulaması derslerinde düzenlemeler yapılabilir. Elde edilen sonuç, fakülte ve okul yönetimlerinin var olan durumu görmesi ve gerekli düzenlemeleri yapması açısından önemli görülmektedir. Bu doğrultuda, uygulama öğretmenlerinin seçiminde daha özenli davranılması, uygulama öğretmenlerinin yetersiz olduğu alanlar belirlenerek ilgili üniversiteler tarafından eğitimlerin planlanması önerilmektedir. Nitekim bu araştırma sadece uygulama öğretmenine ilişkin algıyı kapsamaktadır. Bu durum çalışmanın bir sınırlılığı olarak kabul edilebilir. Bu nedenle ileri araştırmalarda uygulama öğrencisi, uygulama okulu ve uygulama sınıfına ilişkin algılar incelenerek uygulama sürecindeki her bir boyut için alana katkı sağlayacak önemli bilgiler elde edileceği düşünülmektedir. Ayrıca uygulama öğretmenin nasıl algılandığı uygulama öğretmenlerinin kendilerine sorularak da ortaya çıkarılabilir. Bu araştırmanın bir diğer sınırlılığı ise bu araştırmada ulaşılan sonuçların, nitel araştırmaların bir sınırlılığı olarak genellenememesidir. Dolayısıyla bu çalışmanın sonuçları yukarıda değinilen öğretmen aday grubu ile yapılan ve nicel verilere dayalı araştırmalarla desteklenirse daha ayrıntılı sonuçlara ulaşılabilir. Bu bağlamda araştırmada ulaşılan kategoriler dikkate alınarak uygulama öğretmenlerine yönelik algının belirlenmesinde kullanılmak amacıyla bir ölçme aracı geliştirilebilir.

Kaynakça

- Aksu, M. B. ve Demirtaş, H. (2006). Öğretmen adaylarının okul deneyimi II dersine ilişkin görüşleri (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği). *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 3-21.
- Aydın, S. Selçuk, A. ve Yeşilyurt, M. (2007). Öğretmen adaylarının “Okul Deneyimi II” dersine ilişkin görüşleri (Yüzüncü Yıl Üniversitesi Örneği). *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 75-90.
- Aydın, I. S. ve Pehlivan, A. (2010). Türkçe öğretmen adaylarının öğretmen ve öğrenci kavramlarına ilişkin kullandıkları metaforlar. *Turkish Studies*, 5(3), 818- 842.
- Becit, G., Kurt, A. A., Kabakçı, I. (2009). Bilgisayar öğretmen adaylarının okul uygulama derslerinin yararlarına ilişkin görüşleri. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 169-184.
- Cerit, Y. (2008). Öğretmen kavramı ile ilgili metaforlara ilişkin öğrenci, öğretmen ve yöneticilerin görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(4), 693-712.
- Çelikten, M. (2006). Kültür ve öğretmen metaforları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(1), 1-7.
- Çiçek, Ş. ve İnce, M. L. (2005). Öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması sürecine ilişkin görüşleri. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 16(3), 146-155.
- Edwards, A. ve Collison, J. (1996). *Mentoring and developing practice in primary schools: supporting student teacher learning in school*. Buckingham: Open University Press.
- Güler, T. ve Akman, B. (2006). Altı yaş çocuklarının bilim ve bilim insanı hakkındaki görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 55-66.
- Kara, H. G. (2014) Pre-service early childhood education teachers’ metaphors about early childhood education concept. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 104-120.
- Karaca, H. N. ve Aral, N. (2011). *Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulamalarında karşılaştıkları sorunlar*, 2. International Conference on New Trends in Education and Their Implications [2. Uluslararası Eğitimde Yeni Eğilimler ve Uygulamalar Konferansı] bildiri kitabı içinde. Antalya, Türkiye. <http://www.iconte.org/FileUpload/ks59689/File/109.pdf> adresinden 28 Nisan 2016 tarihinde alınmıştır.

- Kavcar, N., Silay, İ., Çakır, M.ve Aygün, M. (1999). Okul deneyimi dersi üzerine bir inceleme, *III. Fen Bilimleri Eğitimi Sempozyumu* bildiriler kitabı içinde (s. 285-289, Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Kılıç, Ş. (2010). Çocukların bilime ve bilim insanına yönelik tutumları ve kalıplaşmış yargıları. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 439-455.
- Kılıç, F. ve Arakan, K., (2010). Birinci sınıf velilerinin veli eğitimine ve çocuklarının okula başlamalarına ilişkin algılarının metaforlar (mecazlar) yardımıyla analizi, *9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu* bildiri kitabı içinde (s. 908-910), Elazığ, Türkiye.
- Koç, E. S. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretmen ve öğretmenlik mesleği kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 47- 72.
- Kuyucu, Y., Şahin, M., ve Kapıcıoğlu, O., (2013). Okul öncesi öğrencilerinin çocuk kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 43-53.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar Hayat, Anlam ve Dil*. (Çev: G. Y. Demir). İstanbul: Paradigma Yayınları.
- Mahlis, M. ve Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- McNamara, D. (1995). The influence of student teachers' tutors and mentors upon their classroom practice: An exploratory study. *Teaching & Teacher Education*, 11, 51- 61.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2004). *Öğretmen mesleğinin genel yeterlilikleri ve özel alan yeterlilikleri taslakları*. Ankara: Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğü <http://otmg.meb.gov.tr/alanoo.html> adresinden 28 Nisan 2016 tarihinde alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] (2012). *Öğretmen adaylarının Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı eğitim öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulamasına ilişkin yönerge*. Ankara. <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/102.html> adresinden 26 Ağustos 2015 tarihinde alınmıştır.
- Neslitürk, S., Çakmak, Ç. Ö. ve Asar, H. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin “veli” kavramına ilişkin metaforik algıları. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(18), 679-712.
- Oğuz, A. (2004). Okul deneyimi I dersinin öğretmen adayları üzerindeki etkileri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11, 141-162.

- Oğuz, A. (2009). Öğretmen adaylarına göre ortaöğretim öğretmenlerini temsil eden metaforlar. *Milli Eğitim Dergisi*, 182, 36-56.
- Oxford, R. L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R. Z., Saleh, A., & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26, 3-50.
- Özmen, H. (2008). Okul Deneyimi-I ve Okul Deneyimi-II derslerine ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25, 25-37.
- Patchen, T. ve Crawford, T. (2011). From gardeners to tour guides: The epistemological struggle revealed in teacher-generated metaphors of teaching. *Journal of Teacher Education*, 62(3), 286-298.
- Saban, A. (2004). Giriş düzeyindeki sınıf öğretmeni adaylarının “öğretmen” kavramına ilişkin ileri sürdükleri metaforlar. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 131-155.
- Saban, A., Koçbeker, B.N., ve Saban, A. (2006). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 6(2), 461-522.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saban, A. (2011). Prospective computer teachers' mental images about the concepts of school and computer teacher. *Educational Science Theory and Practise*, 11(1), 435-446.
- Seçer, Z., Çeliköz, N. ve Kayılı, G. (2010). Okul öncesi öğretmenliği okul uygulamalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7(1), 128-152.
- Seferoğlu, G., Korkmazgil, S. ve Ölçü, Z. (2009). Gaining insights into teachers' ways of thinking via metaphors. *Educational Studies*, 35(3), 323-335.
- Sılay, İ. ve Gök, T. (2004, Temmuz). Öğretmen adaylarının uygulama okullarında karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları gidermek amacıyla hazırlanan öneriler üzerine bir çalışma. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı*'nda sunulmuş bildiri. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Soydemir, Ş. S. (2011). *Okul öncesi öğretmen ve ebeveynlerinin birbirlerini ve okul öncesi çocuklarını nasıl algıladıklarının metaforlar yoluyla incelenmesi*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sumsion, J. (2002). Becoming, being and unbecoming an early childhood teacher: Aphenomenological case study of attrition, *Teaching and Teacher Education*, 18(7), 869-85.

- Sumsion, J. (2003). Rereading metaphors as cultural texts: A case study of early childhood teacherattrition, *The Australian Educational Researcher*, 30(3),67-87.
- Şenel, T. ve Arslan, O. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının bilim ve bilim insanı kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 76-95.
- Tok, E. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının yaratıcılık kavramına ilişkin algılarının metafor analizi yoluyla incelenmesi. *International Journal of New Trends in Arts, Sports & Science Education*, 4(2), 1-8.
- Tunçeli, H. İ. ve B., Şahan (2013, Haziran). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algılarına yönelik metafor çalışması. VI. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi'nde sunulmuş bildiri. Ankara, Türkiye.
- Uysal, H., Burçak, F., Tepetaş, Ş. ve Akman, B. (2014). Preschool education and primary school pre-service teachers' perceptions about classroom management: a metaphorical analysis. *International Journal of Instruction*, 7(2), 165-180.
- Yaşar, Ş. (2002). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. Eskişehir: Açık Öğretim Yayınları, Anadolu Üniversitesi.
- Yeşil, R. ve Çalışkan, N. (2006). Okul Deneyimi I dersinden öğrencilerin beklentileri ve karşılanma düzeyi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(1), 55-72.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Nitel araştırma yöntemleri. (7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A., Ünal, A. ve Çelik, M. (2011). Öğretmen kavramına ilişkin öğretmen, yönetici ve müfettiş algılarının analizi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 92- 109.
- Yılmaz, F., Göçen, S. ve Yılmaz, F. (2013). Öğretmen adaylarının öğretmen kavramına ilişkin algıları: Bir metaforik çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(1), 151-164.
- Yılmaz, E., Ergin, B., Kaynak, B. ve Köksal, O. (2014). Investigation of pre-school administrators' perception about pre-school teacher and children: A metaphor sample, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 573-592.
- Yüksek Öğretim Kurumu [YÖK], (2007). *Eğitim fakültesi öğretmen yetiştirme lisans programları*. <http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30217> adresinden 24 Temmuz 2015 tarihinde alınmıştır.
- Zembat, R., Tunçeli, H. İ., ve Akşin, E. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının "okul yöneticisi" kavramına ilişkin algılarına yönelik metafor çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 446-459.

Extended Abstract

Practicum of teacher education is one of the most important phase before starting the vocation. Prospective early childhood teacher must be done the vocational practicum and to interact with their supervising teacher for a specified period during their graduate education. There are information in educational acts and course descriptions of the faculties of education about how this practicum is performed. Teaching practicum is a course that preparing prospective teachers to the vocation and to provide them practicing with student and teacher in the school environment. Supervising teacher is described that she/he is a class teacher who has a pedagogical knowledge, professional experiences, to teach, and to guide the prospective teachers about the vocational knowledge and skills in the practicum school. From this point of view, it is thought that determination of the view towards the supervising teacher illuminates the role definitions of supervising teacher.

Teachers' images of experienced and ideal "supervising teacher". Participants were asked to produce metaphors for their experienced and ideal "supervising teacher" images by using the following prompts: "For me the supervising teacher was like...because..." and "For me the supervising teacher is like...because...". The participants of the study are fourth grade teacher candidates attending early childhood education department. The metaphors produced by the participants were analyzed through the "content analysis" technique in the following phase: Naming phase, elimination phase, category development phase, sample metaphorical images compilation phase, establishing reliability and validity stage, analyzing the data quantitative.

This research draws attention to several important findings. First, participants have used different metaphors to reflect their experienced and ideal supervising teacher. The findings of the study indicated that the participants developed a total of 62 metaphors about experienced supervising teacher and 36 metaphors about ideal supervising teacher. 23 of metaphors related with experienced teacher and 37 metaphors related with ideal supervising teacher were excluded from the study due to unrelated. While "bee" and "mother" metaphors were mentioned the mostly for experienced supervising teacher, "bee", "guide", "sun", "mother" metaphors were mentioned the mostly for ideal supervising teacher. In the study, 48 metaphors of experienced teachers were mentioned by only one participant. In the experienced supervising teacher phase, of the 62 metaphors, 23 were about human beings, 23

were about inanimate things. 11 were about animals, and 5 were about plants. It appears from the data that female students produced more metaphors about experienced and ideal supervising teacher than their male peers did. For the ideal supervising teacher, of the 36 metaphors, 11 were about human beings, 19 were about inanimate things, 3 were about animals, and 3 were about plants.

The participants' metaphorical images representing their experienced supervising teacher were grouped into 10 conceptual categories. These categories and the metaphors representing them include the following: (1) "authority" (father, president of a republic, dictator, intelligence service, sword, commander, sultan, traffic police, old aunt, cooking chef, administrator), (2) "scary" (refrigerator, hag, wall, whistle, guardrail), (3) "a place of love" (man, mother, friend, flower, kindness monument, sugar), (4) "productive" (bee, sun, iron, ant, student, buffoon, painter, scenarist), (5) "a source of knowledge" (math teacher, primary school teacher), (6) "researcher" (intelligence service), (7) "exhausted" (grand dad, pine tree, plane tree, cicada, robot, medlar), (8) "guide" (angel, compass, telescope), (9) "inconsistent" (earthquake, angry bird), (10) "unproductive" (koala bearpuppet, noneffective staff, indoor plant, substitute player, wall, panda, cat, guardrail, turtle, stone, the empty notebook, the empty sack, the empty signboard, the person speaking unnecessary, parasite, cooker, parrot, piraeus, fly, ice). Likewise, the participants' metaphorical images representing their ideal supervising teacher were grouped into 9 conceptual categories. These categories and the metaphors representing them include the following: (1) "authority" (leader, administrator), (2) "a place of love" (mother, spring, flower, rainbow, sun, lime, angle, cotton candy, pillow), (3) "a source of knowledge" (mirror, wise, sun, light, book, candle, papa smurf), (4) "productive" (tree, bee, chameleon, filled notebook, II. Abdülhamit, ant), (5) "guide" (key, phanar, crescent, guide, map, travelling companion), (6) "a source of personal development" (mother), (7) "funny" (song), (8) "to be full of energy" (battery, player, eelspear), (9) "model" (friend, actor, simulator). According to the participants, the ideal teachers could be taken as "productive", "guide" and "a source of love".

The conceptual categories of ideal supervising teacher metaphors developed by the participants are all positive but some categories of experienced teacher metaphors have negative meaning namely "scary", "unproductive", "inconsistent", "exhausted". Based on the findings of the study it can be suggested that supervising teacher should be selected attentive and they should take instruction about their insufficient fields by the support of universities.